

ոեւէ աչքառու նորոգութիւն մը: Գծախառութիւն է որ այսօր Ս. Ծննդեան եկեղեցին կապտուած է իր աննման զարդերէն, և տեսնելով զայն, չի կրնար համեմատել Կոստանդինեան, Յուստինիանոսեան եւ Բիզանդական շրջաններու այն զեղակերտ զարդարանքներուն հետ որ պճնած էին Բեթղեհէմի եկեղեցին:

Օգտուած ենք հետեւեալ գիրքէն. Bethléem, le sanctuaire de la Nativité. P. P. H. Vincent et P. M. Abel. 1904:

5. Քրիստոսի Ս. Ծննդեան եկեղեցիին հայկական յիշատակները եւ Հայոց Վանքը Բեթղեհէմի մէջ.

1. — Բեթղեհէմի Ս. Ծննդեան եկեղեցին կը յիշատակուի Մովսէս Կազանկայտուացիին (է. գար) Պատմութիւն Աղուանից խորագրով գրքին մէջ (էջ 422). Իսկ Բեթղեհէմ հետազոյն է ի Յարութեան 220 հրաախ յարեւսից կողմանց: Չափ մեծութեան եկեղեցոյն 200 կանգուն յերկայնութիւնն եւ 100 ի լայն սեւեք մարմարով, քարեայ կանարակապ եւ ի նմա է կրկին այրն զոր Աքրանալ զնեաց ի կարուածս շիրմացն: Եւ ի ներոյ քեմին սուրբ այրն եւ մուրե, ուր սեղան է եւ պատարագ մասջի: Եւ յայնե եկեղեցոյն մասունն, յորում մանկանցն պատկերցն ի Հերովդէե նշխարք պահին:

Կազանկայտուացիին մէջըբրած այս յիշատակարանը հաւանաբար Գ. կամ Ե. գարու ուխտաւորի մը Օրագրութիւնն է, գրուածքին հիմը թէեւ շատ հին, բայց կը թուի որ ընդօրինակողը ինչ ինչ ձեռնմխութիւններ կամ յաւելումներ ըրած է. եւ ի նմա է կրկին այրն զոր Աքրանալ զնեաց ի կարուածս շիրմացն խօսքը կ'ակնարկէ Մակիեղայի (*) այրին (Ծննդ. ԻՊ. 9) որ հին յիշատակարաններու մէջ Բեթղեհէմի այրին յիշատակութենէն յետոյ կը դասակարգուի: Յիշատակարանիս նկարագրութիւնը ժամանակագրական տեսակէտով կը վերաբերի Ս. Ծննդեան եկեղեցոյն Կոստանդինեան շինութեան:

Մեր մատենագրութեան մէջ այս վկայութենէն զատ ուրիշ վկայութիւն մը չունինք նոյն եկեղեցոյ նկատմամբ, ունինք միայն, 1500-1524ին Եղնովիտ ընդօրինակուած Ոսկեփորիկ-Հա-

(*) Մակիեղա երբայեցերէն կը նշանակէ կրկին: